

Klimaet i stallen

Hestenes behov:

Hester som står inne har krav på frisk og ren luft. Den skal ha minst mulig støv, gasser, trekk og fuktighet. Temperaturen kan være lav om man kler på hestene. Frost i vannrørene bestemmer ofte minimumstemperaturen inne i stallen.

Hva sier mattilsynet?

Mattilsynet sier at luften i en stall bør skiftes ut fire ganger i timen. Det bør ikke være lufthastighet over 2 m/s. Luftfuktigheten bør ikke være over 80%, men temperaturen kan man justere med påkledning av hestene. Det er også maks grenser for støv, ammoniakk og andre gasser.

Hvordan oppfyller man mattilsynets og hestenes ønsker og behov?

For å gi hestene best mulig forhold, må man få ut støv, gasser (bl.a. ammoniakk), fuktighet, mm og generelt skifte ut luften.

Dette gjøres ved at man har en vifte som blåser luften ut fra stallen og ventiler som slipper frisk luft inn. Viften må være så stor at den kan skifte ut luften 4 ganger i timen og det må være nok ventiler som slipper luft inn. Ventilene må være plassert slik at det blir sirkulasjoen i hele stallen.

Et slikt system kalles ett undertrykksanlegg. Man kan erstatte ventilene med vifte som blåser luft inn og fordeler luften i rør rundt om i stallen. Et slikt system kalles et nøytraltrykksanlegg.

Hvordan fungerer det i stallen langs ridehallen?

Ventilasjonssystemet i stallen langs ridehallen er et undertrykksanlegg.

Det har en vifte på veggen og ventiler som åpner seg når det blir undertrykk. Når de åpner seg synker den friske og kjøligere luften ned i stallen og stiger opp igjen når den har varmet seg opp. Med seg tar den brukt luft, støv, gasser, fukt, osv. Dette skaper mao sirkulasjon i hele stallen.

For at det skal skje, så må alle dører og vinduer inn til stallen være helt luket og tette, noe det ikke er i dag.

Både døren ut til gangen, dører ut, og døren opp til salrommet, gjør at luft kommer inn der fremfor ventilene. I tillegg til dette «blander» ventilasjonsanlegget i ridehallen seg inn i sirkulasjonen når dører fra stall til ridehall er åpne.

En annen utfordringer er om noen lukker en opp et vindu i sin boks. Luften tar nemlig den letteste vei så da kommer all luft inn der og områdene som er lengre bort vil ikke få noe utskiftning av luft. Følgende er at hesten med vindu for god luft, mens alle andre får dårligere luft. Skal man ha vinduene åpne må man bygge om til et ballansert ventilasjonssystem.

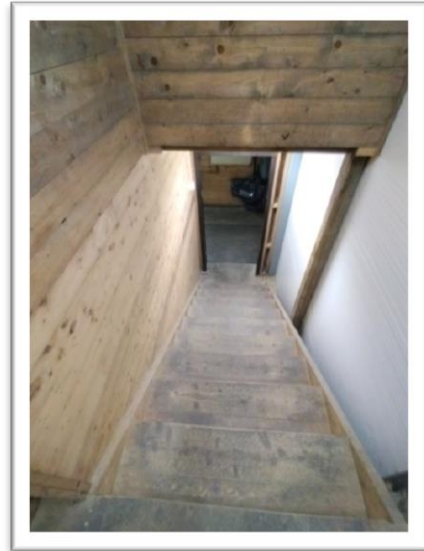

Hva bør gjøres?

Om dagen er det kanskje ikke krise om dører blir litt stående åpne, for stort sett så er jo hestene ute.

Når hestene kommer inn må man passe på at alle dører og vinduer er lukket. Viktig å huske på døren opp til salrommet. Den gir så mye trekk i nedre del at den bør alltid være lukket. Man kan for eksempel påmonteres en døråpner/lukker med bryter både inne og utenifra.

Ventilene i ytterveggen over boksene, åpner seg når det blir undertrykk, vil nok aldri åpne seg, så utett som stallen er i dag. Det man kan gjøre for å holde dem åpner, er å legge en liten kloss på for eksempel 5cm * 5cm og 10-15cm lang, i hver ventil. Da vil luften bevege seg mer inn der og spre seg, enn om nesten all luft kommer inn dørene.

Dørene inn til stallen kan evt påmonteres en eller annen tetningslist under dørene for å bidra til mindre trekk fra dørene.

Det bør også vurderes om det burde vært en dør som kan lukkes mot ridehall inngangen på midten av banen.

Thor Gunnar Mathisen
Stallmestern 10/10-22